

CONVORBIRI LITERARE

Apare la 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul pe unu anu in România liberă unu galbenu; in Austria 4 fl. — Abonamentele se facu in Iassi la Tipografia Societății Junimea; in Bucuresci la librăria Soccec & Comp.

SUMARIU.

Despre poesia rumână, de D. T. Maiorescu.

Floia rumână, de D. C. Negruzzi.

Poesii de D. I. Negruzzi

Declarațiune și Anunciuri.

DESPRE POESIA RUMÂNĂ.

II.

Condițiunea ideală a poeziei.

(Fine.)

3. Cea din urmă asemănare ce ne amu propusu a analiză intre pasiune și poezie (pag. 55), este *desvoltarea grabnică și crescândă spre culminațiunea finală*, ce o au amëndoue in comunu.

Pasiunea este o stare abnormală a sufletului omenescu. Incordarea senzațiunilor, prin care se caracterizează, nu poate dură mult fără a pune sufletul in pericolu, și terminarea ei, in proporțiune cu natura acestui afectu, constitue totdeauna o crisă intelectuală și fizică, a cărei scară variază de la plânsu până la nebunie. Șirul fenomenelor pasiunei nu este decât apropierea crescândă spre cea catastrofă.

Poesia ne presintă aceeași însușire: și ea

are cu necesitate unu punctu de culminațiune, in care se concentără ideile ei și pe lângă care toate celelalte espresiuni erau numai elemente preparatorii, care cum grade de înălțare; și de sigur strofa, in care culminează poesia, este și cea d'intăi, care s'a presintatu in fantasia poetului in momentul concepțiunii și pentru resărirea căreia poetul a compusu pe celelalte; ea este esința, este întemplantarea poeziei și totdeodată măsura pentru efectul ce-lu produce; de la ea atěrnă lungimea sau scurtimea opului, de la ea și tonul, in care este conceputu: atătea strofe și acea coloare trebuie să aibă o poezie, căte și care se ceru pentru ca strofa culminantă să ne facă impresiunea cea mai mare.

Unu esemplu frumosu de ceea ce este culminațiune, ne presintă poezia D-lui G. Crețeanu

GONDOLA

Mergi la Lido, barcarolă!
Dicu doi juni ce-și alegeau
O gondolă 'ntre gondole
Și ridënd in ea săreau.

Ca o umbră ușurică
In lagună ea plutea,
Era neagră mititică
Ș'unu brațu tare o ducea.

Revărsa o lună plină
 Țeste dealuri dulci lucruri,
 Făcea brazde de lumină
 A lopeți dulci loviri.

Intinși moale pe covoare
 Beți d'amoru se sărutau
 Și în vise răpitoare
 Acei juni se legănau.

O divină melodie
 De odată s'auți,
 Și în vorbe d'armonie
 Vocea ei așa vorbi.

„Să golim, o al meu mire!
 Să golim cupa d'amoru,
 Și pe aripi de iubire
 Să sburâmp din noru în norul

„Ca albina atârnată
 De o rosă, de unu crinu,
 Soarta mea fuse legată
 De-al teu rău sau bunu destinu.

„Tot așa și a mea busă
 E lipită de a ta,
 Pentru tine eu sunt musă,
 Pentru mine vei cântă.

„Intr'unu cântecu ne vomu duce
 De la-apusu până la zori,
 Iți vom face leagănu dulce
 P'al meu sinu de albe flori.

„Iți voi face și o mantă
 D'al meu pîru de abanosu,
 Și de scumpa ta amantă
 Cerul chiar va fi gelosu.

„Spune nu-e așa iubite,
 Că vomu fi prea fericiți?
 Și că țile d'aurite
 Vomu trăi nedespărțiți?“

Ea cântarea nu sfârșise,
 Când gondola șovăi—
 „Ce faci scumpe?“ fata ți se
 Și ca ceara 'ngălbeni.

— Oh! voescu ca fericirea
 Să o oprescu în al ei sboru,
 Voiu să cautu nemurirea
 Deșertându cupa d'amoru.

Noi asemenea momente
 Nu o să mai întâlnim . . .

Ai să Țicemu vieței: du-te!
 Și în brațe să murim.

Strofele d'intăi depingu situațiunea, strofele următoare arată prin cuvintele ei intensitatea iubirei celor doi juni: dar și situațiunea și exprimarea iubirei au scopul de a ne interesa din ce în ce mai mult și de a ne prepara printr'unu energicu contrastula catastrofa finală:

Noi asemenea momente,
 Nu o să mai întâlnim . . .
 Ai să Țicemu vieți. du-te!
 Și în brațe să murim.

Ca exemplu va fi tot așa de lămurită următoarea poezie mai scurtă de Th. Gautier.*)

NORUL

Sultana vrea să intre în baia din grădină,
 Ea ultima sa haină acum a asvărțitu,
 Și pîru'n libertate ca o mantă divină
 Pe corpul seu celu fiagedu voios s'a respânditu.

De sus eată Sultanul la dînsa că privesce
 Și barba își desmeardă, Țicendu în gândul seu:
 Pe turnu Eunucul aprigu se primblă și păzesce
 Și nimeni p'astă lume n'o vede decât eu.

Dar lucru de mirare! unu noru din ceru respunde
 Țicend. „și eu, o doamne, o vedu colo de sus,
 „Vedă sinu-i ce se umflă sub limpedele unde
 „Și corpul ce nudu șede sub ochii mei espusu.“

Ahmetu să făcū galbinu ca luna intristată,
 Scose din brău hamgerul cu artă ciselatu . . .
 Sultana favorită în sânge stă 'necată,
 Ear norul celu fantasticu pe ceruri a sburatu.

În fine mai reproducem o dată din publicațiunii anterioare faimoasa baladă a lui Uhland*)

BLESTEMUL CĂNTĂREȚULUI.

Eră în vremea veche unu mândru naltu castelu,
 Departe pîn' la mare pe câmpuri domnea elu;

*) Traducere de D. V. Pogor.

**) Traducere de D. V. Pogor.

In juru grădini tifoase cu flori sc'ncoronau,
Din ele recoroase cascade se vërsau.

Acolo-unu aprigu rege departe 'nvingëtoru
Pe tronul seu stă galbenu, tăcutu, ingrozitoru,
Căci ce gândește-i spaimă și ce vede-i mânie
Și ce vorbește-i moarte și sânge ce elu scrie.

La elu sosină-odată doi nobili cântăreți,
Albundu unul, ear altul ornatu cu galbeni creți.
Pe celu bătănu cu harfa-i, unu calu mărețu purtă,
Celu tēnēru ca o floare, urmāndu voiosu saltă.

Disse atunci bătănu - Curagu, o fētu frumosu,
Gătesce mandle cānturi și glasul celu duiosu,
In plānsu și'n voe bună puternic să cāntāmu,
P'alu regelui crudu sufletu avemu să'nduioșāmu.

In sala cea măreață iat' amāndoi cū stau
Și regele, regina pe tronuri ascultau.
Celu rege, ca furtuna, e crudu plinu de flori,
Regina, dulce, blāndă, ca luna dintre nori.

Incepe p'alui strune bătănu a cānta,
Bogate, mai bogate elu tonuri imalța;
Ear vocea celu tēnēru, mai pură și mai vie,
Contrastă cu a harfei profundă armonie.

Ei cāntu de libertate, plăcere și amoru,
Bravură și credință, sfințenie și doru;
Ei cāntu de totu ce-i dulce și'n inimă pētrunde,
Ei cāntu de totu ce-i nobilu și'n suflete respunde.

S'au stinsu pe ori ce buze ironica zimbire,
Totu cercul care ascultă se'nchină cu umire;
Regina transportată, cu sufletu 'ncāntatu,
O roză cāntărețului din sinu au aruncatu.

—Mi-ați înșelatu poporul—Femeia mi-o răpiți!
Răcnește crudul rege, și toți stau impietriți.
Pe tēnēru elu atunce cu sabia au lovitu,
Din piept in locu de cānturi roșu sânge au sbucnit!

Poporul, ca de vēnturi gonitu, se depărtează,
In brațele harfistului celu tēnēru ecpirează.
Bătănu trupul palidu pe calu au aședatu
Și fața coperindu-i tăcutu s'au depărtatu

Trecēndu sub poarta 'naltă elu ānsē se oprește
Și harfa d'o coloană de marmură zdrobesce,
De glasul seu castelul intregu au resunatu
Ș'in astfelu de cuvinte grozav au blestematu:

„Vai voue, bolte 'nalte, subt arcurile voastre
„Eternu să nu resune d'acum cāntări d'oastrē!
„Ci numai jale, plānsuri și pașii cei de sclavu
„Pān ce geniul răsbunării din voi va face pravu.

„Vai voue, grădini mandle, ce'n flori vē veselți,
„L'acestu capu mortu și palidu uitati-vē, priviți.
„Să vesteți ca dīnsul, să sece ori ce isvoru,
„Și piatră și pustiu să fiți in vitoru.

„Vai ție! aprigu rege cu ochi impietriți,
„Zadarnic porți corene de multe biruinți.
„Să fie alu teu nume etern d'acum utatu
„Și adēncu in intunericu să fie cufundatu.“

Așa disse bătănu—Cerul l'au auzitu,
Și boltele'su ruine, păreți s'au zdrobitu.
O singură colonă trecutul atestază
Ș'aceasta se clintesce spre noapte ca se cadă.

Grădinele frumoase acum s'au dărămatu,
Nu veți copacu cu umbră, isvoarele au secatu;
De regele celu aprigu vr'unu cāntu nu pomenesce:
Blestemul cāntărețului astfel se implinesce.

In aceste trei poesii este o *faptă* de catastrofă, care inseamnă culminațiunea; ānsē culminațiunea există și acolo, undē poetul arată numai impresiuni interioare. D. e.

Pe a lacului surfață
Rața lunei se adapă,
Rose palide 'mplettesce
Pintre trestia din apă.

Cerbi se primblă lângă țermuri
Sus la cern cātāndu,
In tufișu deabia se mișcă
Paserea visāndu.

Ochiul meu se pleacă 'n lacrimi,
Prin întreaga-mi fire
Ca o rugăciune trece
O dulce suvenir.

(trad. din N. Lenau.)

Ce sburatu, ce vijiire!
E unu pīlcu de ciocārlii!
Multe flutură prin arbori,
Alte sboară pe câmpii;

Una sus la ceru se urcă
Pe scara cāntului seu;
Ānsē cea mai cāntăreță
S'a ascunsu in peptul meu.

(trad. din Uhlandu)

Pentru susținerea opiniei noastre vomu cită acum, ca și la paragrafi precedenti, că-

teva exemple de poezii rele, a căror eroare consistă în neobservarea regulii de culminare.

Ceea d'întăi eroare în această privință se poate comite prin lipsa totală de culminațiune. Atunci strofele urmează unele după altele fără vre o măsură, după care să se așeze șirul lor, așa încât strofa din mijlocu ar pute să fie tot așa de bine cea d'întăi sau cea din urmă și poezia nu mai produce impresiunea unui întregu, ci a unei înșirări de strofe desunite.

Ăngerel, sufletu curatu!
A ta roșioară față,
Trupu tinereleu delicatu
Mi scurtează-a mea viață.

Darurile de la fie
Cu care esci infrumusețită,
Sunt mai sus de omenire,
Prea frumoasă Afrodită!

Nici Minerva, nici Juna,
Ma nici frumoasa Diana,
Nu-e ca tine nici una,
Nici a lui Venus icoana.

Luna e strălucitoare,
Ănsă a le sale rațe
Nu-s așa desfătătoare
Ca delioata ta vadă.

A tei frumoși ochișori
Scotu ruge în ver ce față,
Precum face uneori
Soarele în noru roșată.

De a tale dulci cuvinte
De-aru fi inima de peată,
Sau ori cât de aspră minte
Tot se va muiă îndată.

Ori ce strofă din această poezie, estrașă earăși din mult-citata „Culesiune“ a studenților Oradiani, se poate scoate din șirul seu și se poate pune în locul ori cărei strofe anterioare sau posterioare, fără a schimba impresiunea.

O altă eroare în contra regulii noastre este lipsa gradațiunii în culminare. Atunci partea cea mai însemnată a poeziei, impresiunea ei cea mai intensivă, se cuprinde deja la începutu, și totu ce urmează este numai o scădere a simțimentului: poezia nu merge spre culminațiune, ci spre decadentă.

Simțu că consumă fâiă 'ncetare
Unu focu putinte sufletul meu,
Câte o dată în desperare
Uitu chiar vomța lui Dumneșeu.

Insași uatura ađi me desparte
De o ființă ce o iubescu,
Și nu potu altfel decât prin moarte
Ear lângă dēnsa să mai trăiescu.

Vai! suvenire de fercire
Ăncă păstrează inima mea:
În toate afiu nemulțumire,
Căci eu departe suspinu de ea.

Cum unu poetu adevăratu, care simte în realitate și nu simulează numai, ar pute vre odată, după ce a începutu a ne spune că este așa de desperatu, încât uită pe d-șeu și vrea să se ucidă, să termine ținându, că este nemulțemitu și că suspină!

Așa este de neapărată observarea culminațiunei crescēnde în poezie, încât nu numai o eroare capitală ca cea precedentă, dar și unu singuru cuvēntu, care intrerupe gradațiunea și o abate, poate nimici totu efectul.

—Acela ce te iubescu
Suspină đioa, noaptea mereu,
Și tot la tine dēnsul gāndesce,
Căci esci în lume idolul seu.

Dragă Eliso, a sa trumsefe
Și aru da-o rosa pe chipul teu;
Și *chiar* și crinul a sale-albețe
Pe ceea ce luce în sinul teu.

Așa dar cela ce te iubescu,
Îți poate spune *intr'unu* cuvēntu,
Că pentru tine dēnsul trăiescu,
Căci esci unu ăngeru p'acestu pământu.

Credem că nu mai este de trebuință a aduce și alte exemple de asemenea cuvinte fără sensu introduse numai pentru a completa numărul silabelor din versu; căci in toate colecțiunile de poezii rumăne se pot găsi in mare cățătime și totdeauna au de efectu de a face poezia imposibilă. Ci ne rămâne numai a trage conclusiunea-resumătoare din toate exemplele ce le amu studiatu până acum in urma teoriei despre condițiunea ideală a poeziei.

După ce amu constatat in poeziile precedente, că se află identitate inre ele și inre semnele caracteristice ale simțimentului și pasiunii, și totodată că in poeziile cele rele eroarea provenea din ignorarea acestei identități: conchidem prin inducțiune, cea ce afirmasem *a priori*, că poezia cea adevărată nu este decât unu simțimentu sau o pasiune, manifestate in formă estetică.

Recapitulându acum toate conclusiunile, ce amu incercatu a le demonstra in disertațiunea de față, dobândim următoarele idei principale asupra poeziei:

Poesia cere ca o condițiune materială a esistenței ei imagini sensibile; ear condițiunea ei ideală sunt simțiminte și pasiuni.

Din condițiunea materială se esplică determinarea cuvintelor, epitetele, personificările și comparațiunile juste și noue, și totdeodată regula negativă, că poezia să se ferească de noțiuni abstracte.

Din condițiunea ideală se esplică mișcarea reprezentațiunilor, mărirea obiectului și desvoltarea gradată spre culminațiune, și totdeodată regula negativă, că poezia să se ferească de obiecte a le simplei reflecțiuni.

Aceste adevăruri le amu demonstratu. pe cât se poate demonstra o materie estetică, atât prin cercetări teoretice, cât și prin experiință din exemple.

Scopul lor nu este și nu poate fi de a produce poeți: nici odată estetica nu a creatu frumosul, precum nici odată logica nu a creatu adevărul. Dar scopul lor este de a ne feri de mediocritățile, care fără nici o chemare interioară pretindu a fi poeți, și acestu scopu ilu poate ajunge estetica. Căci asemenea discipline au doue mari foloase:

Ele indeamnă întâi pe acela, care are talentul innăscutu, de a se perfecțiunea in arta sa, desceptându-i atențiunea la multe particularități importante, pe care altfel le ar fi trecutu cu vederea;

Ele contribue al doilea, a da publicului o măsură sigură pentru a distinge adevărul de eroare și frumosul de uritu.

In această din urmă privință ne a părutu importantă pentru noi o cercetare critică asupra poeziei rumăne. Căci mica noastră literatură poetică este in pericolu de a confunda cea distingere elementară. Majoritatea poezilor rumăni nu merită numele ce și-lu usurpă: din producțiunile lor se vede numai o fantasmă seacă de imagini originale și o inimă goală de simțiri adevărate, și mai bine le ar fi fostu lor și noue, dacă nici odată nu aru fi lătu pana in mână și nu aru fi lătitu in publicu producțiunile lor nedemne de limbagiul muselor. Căci dacă lipsa de ori ce literatură este unul din semnele de barbarie a popoarelor, o literatură falsă și urită este celu d'intăi pasu spre degradarea culturei începde.

Aci devine prima datorie a științei de a se opune in contra reului contagiosu. O criti-

că serioasă trebuie să arete modelele bune căte au mai remasu și să le ȑistingă de cele rele, și, curăȑindu astfel literatură de abundența erorilor, să prepare junei generaȑiunii unu câmpu liberu pentru indreptare.

T. *Maiorescu.*

FLORA ROMÂNĂ.

(Urmare).

Brustureni, 26 Mai.

A. Florineasca, D-lui Onisim Cerenȑel.

Ai invinsu, domnule; eată-mă convertită. De când am priimitu cele din urmă flori ce mi-ai trămisu, nu mă ocupu de cât de ele; m'am pusu pe studiatu botanica. Simt ănsu o mare greutate fără dascalu, dar nu disper că nu te voi vidè in curèndu, și atunci judecându după progresul ce am făcutu, credu că nu vei mai putè ȑice- că nu sunt romăna; și dovadă e că, cu toată nătăngia sa, am silitu pe grădinarul meu să'mi resădească de totu soiul de flori romăne, cum le ȑici D-ta.

Așteptându ănsu in florirea lor și venirea D-tale, singurătatea mă apasă. Vecinii mei ocupaȑi de trebile câmpului nu mă mai visi-tează. Ne avèndu ce face, am rescolitu biblioteca mea, și după ce am cetitu tôte poesiile romăne publicate de vre o căȑi-va ani— nu te miri de curăjiul meu?—, m'am simȑitu și mai ostenită. Ieri fiind serbătoare, servitoarele mele mi-au cerutu voiè să se ducă in satu unde era horă. Ca să'mi mai treacă de uritu, m'am ocupaȑu insămi de toaleta lor; și așa ferchesuite, incorsetate și inmalocofate, le-am datu drumul. După puȑinu, călău-

ȑită de scărȑăitul unei vioare ce se auȑia in departare, am plecatu și eu pe urma lor. Mergèndu pe o carare ce se indrepta spre locul balului, am inceputu a gāndi cu părere de rēu că n'am făcutu bine să lasu fetele mele din casă la astă petrecere, căci negreșitu cu toaletele lor *tapageuses*, or să umilieze pe bietele țerăncuȑe. In aceste reflecȑiuni am ajunsu sub nisce sălcii umbroase, unde pe pajiștea verde cavaleri și dame tropăiau de resuna pământul in sunetul unei cobze și a unei vioare. Flăcăi cu cămeși albe și brăe late; fete rumene și pălite de soare cu altiȑe și fote colorate, intrecènduse care să se sbuciume mai tare, infăȑioșau unu tablou foarte naturalu și animatu. Căt pentru damele de la curte, ele făceau o tristă figură. Junii țerani nu indrăzneau să le invite, temèndu-se să nu calce pe coadele rochiei lor; incăt erau silite a danȑa numai cu scriitorul satului, cu palamarul și alȑii vr'o doi care nepurtându costumul de țeara, ci fiindu imbodoliȑi in surtuce și jachete croite nu pe măsura lor, erau foarte stingaci.

In fine adunarea obosindu, lăutarii au tăcutu, ear eu m'am inturnatu acasă unde m'am pusu să'ȑi scriu, ca să'ȑi aducu aminte că sunt singură, și că așteptu cu nerăbdare sa'mi spui legenda floricii sciute. La revedere!

Onisim Cerenȑelu, D-nei Florineasca.

Iassi, 5 Iunie

Cunoasceȑi, Doamna mea, floarea ce o numimu Sora soarelui *helianthus annuus*. Ea se uită drept la soare pe cât timpu el e pe orizon; indată ănsu ce apune sau se ascunde subt un nour grosu, floarea tănjesce, se pleacă in josu, până ce raȑele lui vinu de'i redau

vioșia perdută. Astfel tănjescu și eu gândindu la Brustureni, unde sper a fi odată cu scrisoarea aceasta, în care vă voi spune legenda sau mai bine istoria florii, *nu mă uită* :

„Radul Vodă rămăndu văduvu, domnița Manda unica sa fiică frumoasă ca o Ți de Mai, era singura mângăere ce'i lasase o soție mult iubită. Ea avea acum nouespredece ani, și nu voia să audă de măritatu, de și o droae de pețitori cnezi ruși, grafi nemți, palatini poloni, magnați unguri, afară de cei ăntei ficiori de boieri, își disputau mâna ei. Toată perseverința pretendenților care, posedau toate calitățile ce facu pe omu demnu de a fi iubit, nu isbuteau a o îndupleca, ear la insistința părintelui seu respundea că nu se poate decide a se despărți de el. Oare aceasta să fi fostu cauza? Ne indoimu; pentru că ori cât ar fi de inghiețată inima femeescă, totuși trebui în fine să se topească la caldele rațe a amurului.

„Earna trecuse, și primavara se arată veselă și zimbitoare. Țara era liniștită, căci Radul sciea a ține în respectu pe nestempărății săi vecini. Atunci întemplantu-se să ardă palatul domnescu din Iași, Domnul cu toată curtea se mută la Cotnaru, unde fusese odată reședința lui Iacob Vodă Despotul. Situațiunea Cotnarului incungiuratu de vii, liveți și păduri, făcea încântătoare *villegiatura* domnească. Adeseori Domnul acompaniatu de fiica sa și de o suită numeroasă de juni boieri, Copii din casă și Curteni se urcau pe dealul Catalinei la vânătoarea cerbilor, ciutelor și caprioarelor. Indată ce haitașii porniau goana, domnița Manda calare pe unu calu sprintenu născut în stepele Ucrainei presentu a unui june Ataman de cozaci, se răpeșă ca vântul

pe urma capăilor, de glasul cărora vuiau pădurile. Toți junii vânători se înșirau după dănsa, dar nici unul nu o putea ajunge, afară de Dragomir curteanul cel mai frumos și cel mai viteazu dintre boierinașii curții. Curenđ sulta ii perdeă din vedere, și nimeni nu putea să le dee de urmă, până ce după câteva oare, ii vedeau inturnându-se amendoi liniștiți și voioși. Aceste primblări, aceste cavalcade a domniței cu curteanul, da ocașie de multe bănuiele oamenilor rei; pentru că Dragomir, pruncu lepadatu la ușa unei biserici, strănsu și crescutu de Radu Vodă ce il privea ca pe copilul seu, nu putea fi bine văduțu de curtesanii care invidiau pozițiunea și favorul în care il vedeau.

„Dilele se petreceau precum am spusu. Caicrul de burungiucu din furcă și suveica stativelor unde se țesea filaliul, stau părăsite și neatinse, Manda nu se mai ocupă decât de calarie și vânătoare. Pe atunci unu june grafu din Mazovia fiu a unui vechiu amicu și aliatu a lui Radul, veni la Cotnaru cu o suită strelucită, și ceru mâna tinerii domnițe. Radul încântatu de o așa propunere, il și fericită de ginere, ănsă Manda improtivindu-se, tatăl seu se aprinse de mânie, și'i hotări ca a doa Ți să fie gata de a se cununa cu tănărul polonu, cătră care eră angagiată parola sa de domnu.

„Indarnu au fostu lacrimile și rugămințile ei; Radul neclintitu în decisiunea sa, ordonă să se pregătească serbarea nunței. Seara orașul și imprejurimile erau luminate de mii de focuri; bande de lăutari jucau hore și doine. Jupănesele boicrilor, nevestele breslașilor se ocupau de toaleta lor; toată lumea nu vorbea decât de nunta domnească. Pe la mieșul

noaptei musicile tăcură, focurile se stinseră, și cea mai adâncă tăcere domni.

„In țiori de ȕioă, orașenii se deșteptară in sunetul clopotelor și bubuitul tunurilor, ear când servitoarele domniței intrară la stăpăna lor, găsiră camera pustie! Nimeni nu scia ce se făcuse Manda. Unii ȕiceau că și-a făcutu seamă in sași ca să nu se mărite, alții că s'a dusu la călugărie intr'unu schitu depar-tatu, unde să nu o mai găsească; când unu țeranu spuse că viindu noaptea intr'unu tăr-ȕiu, a întâlnitu doi tineri călări, care se in-dreptau in fuga cailor spre dealul Catalinei, din care a cunoscutu pe Dragomir curteanul, ear pe celalaltu nu'lu a pututu videa fiindu in-vălitu cu mantaoa. Indoeală nu mai remăne. Ei fugiseră! Accastă fatală scire fu ca o lo-vire de trăsnetu pentru bătrănu părinte. In-furiatu, ordonă să se ridice indata micu și mare, ostași, tărgoveți, săteni, și să bată co-drii ca să prindă pe fugari. In neastēmpe-rul seu, elu însuși urmatu de curtea sa, se puse in capul gloatei.

„După o goană de câteva oare, ajungēdu la locul numitu și astăzi Fontăna cerbului, găsiră pe tinerii amanți dormindu imbrățioșați lângă unu isvoru sub umbra unor fagi tufoși, ear cailor păsceau priponiți nu departe. Ce amară deșeptare!

„Fără a ȕice unu singuru cuvēntu, fără a le face cea mai mică muștrare, Radu făcū semnu ostașilor ce imprejurase pe Dragomir să'lu dee pe mânăle calăului, ear pe Manda nu o lăsă să se depărteze ca să privească esecuțiunea amantului seu. Atunci Dragomir se repeți, și smulgēdu unu smocu de floricele ce cresceau pe malul păreuțului ce curgea de la isvoru, le aruncă la picioarele Mandeii le-

șinate strigādu'i: nu mă uită! nu mă uită! Apoi făcēdu-și cruce puse capul pe trunchiul pregătitu 'lângă care stă calăul.

Securea căđū.....!“

De atunci floricea asta, s'a numitu *Nu mă uită*.

Poate că amabilele noastre cetitoare ar dori să scie cine é astă D-na Florineasca și acestu D. Cerențelu?

Cată să le satisfacemu curiositatea.

D-na Florienasca era o fată orfană crescută de o bunică a ei, care își dete toată silința de ai da o bună educațiune. După mai mulți ani de pensionatu, unde ea învăța totu — ce invața fetele la noi, bunica sa o luă acasă, ca să o mărite, dar nici unu pretendantu nu se arătă, și sciți pentru ce? Pentru că An-gelica de și modestă, tēnēră și frumoasă avē unu defectu mare; nu avē zestre! Bătrăna era mähnită. Mē temu, ȕicea ea cătră D. Flo-rinescu, proprietaru mare și holteiu bătrănu care ii visită adese, să nu inchiđu ochii, și să lasu copila asta ne pusă la calc. Dă'mi-o mie, respunse boierul. Chiemară pe Ange-lica ca să o intrebe ce gāndesce de astă pro-punere. Copila mea,'ii ȕise D. Florinescu, dacă nu te sparie traiul cu unu bătrănu, hotăresce-te a-mi indulci puținele ȕile ce mi-a mai re-masu. In locul focului juneței, vei găsi in mine toată dragostea și ingrijirea unui bunu părinte.

Angelica— a căreia inimă era liberă— priimī bucuroasă cu singura condițiune de a nu se despărți de bunica sa.

La Brustureni, așeșarea barbatu-seu, ea găsi o bibliotecă aleasă, o grădină bine ținută cu o florărie plină de plante ecsotice ș. c. l.

Ocupată de trebile gospodăriei, avându cea mai tânăra îngrijere de barbatul ei, primblarea, cetirea, musica, nu lasă uritul să se introducă în castelul seu. Duminicile și serbătorile, câțiva vecini de vrista barbatu-seu îi visitau. Ea ascultă cu îngăduință povestele lor și jucă cu dănsii preferansul, încât ei o adorau.

Singurul noru care inegură astă viață lină, fû peste doi ani mai ăntei moartea bunică-i, pe care după șese luni o urmă și D. Florinescu, lăsându pe socia sa moștenitoare pe toată averea lui.

Văduvă la 22 ani, stăpână pe o avere mare, Angelica acum nu are decât a întinde mâna, pentru a vidă agățindu-se de totu degitul câte o duzină de pretendenți, dar ea urmă a trăi ca și mai înainte; primea numai rarele visite a amicilor barbatu-seu, și pe D. Onisim Cerențelu...

Permiteți-ni a vorbi acum și de D-lui.

Cerențelu era unu tânăru de spirit, avându toate calitățile și toate defectele juneții. După ce finî gimnaziul, se trase cu bătăna sa mamă în Tatarăși unde are o căsuță ascunsă sub vr'o trei butuci de vie, care se cățară până pe coperementu. Acolo se apucă de cultivatu grădinața sa, căci una din pasiunile sale era florile. Pe urmă se decise să se ducă la Paris ca să și măntue studiile, de unde se înturnă peste doi ani, cunoscându foarte bine toate—grădinile Parisului. După înturnarea sa, neavându ce face, intră în serviciu; fu pe rând sub-grefieru, sub-comisarul și sub-prefectu la o plasă unde din întemplantare se află și moșia Brustureni.

Ca unu omu bine crescutu, visită pe administrații seî, începându cu Domnul și Doamna Florinescu. Acestia îl priimire cu acea ame-

nitare nobilă și ospetie sinceră care totu încă se mai găsește pe la proprietarii nostri, dar care din nenorocire începe a se perde. Elu vorbi cu boierul agricultură și politică; cu cocoana musica și literatură. Se primblă prin grădină, discută asupra florilor ca unu cunoscătoru, și apoi încântatu de visita lui își luă adio, promitându de a veni—după grațioasa invitare a oaspeților—de câte ori trebile plasei îi vor da timpu.

Visitele lui se indesiră. Totdeauna priimitu cu plăcere, ajunse a fi celu mai nesuferitu și mai negrijitoru sub-prefectu când nu era la Brustureni. După moartea D-lui Florinescu, buna-cuviință cerea ca visitele lui să fie mai rari. Cerențelu vinea mai rar, dar șidea mai multu.

Intr'o zi primblându-se prin grădină, unu dorobanțu îi aduse unu plicu în care găsi permutarea lui la o altă plasă într'unu județu departatu. Desperatul Cerențelu își luă adio suspinându, se înturnă la Iassi, și își dete demisiunea, jurându a nu mai servi o patrie ingrată!

Angelica se intristă și se simți și mai singură, dar—precum am vădutu din corespondința lor—ei nu încetară de a fi în cele mai bune relațiuni.

Alaltaieri eram gată să mă pornescu la țeară, când am priimitu următorul biletu:

„Doamna Angelica Florineasca și domnul Onisim Cerențelu roagă pe domnul C. N. să bine-voiască a le face onoare de a asistă la cununia lor, ce se va serba la biserică din satul Brustureni Duminică la 18 a curentei.“

Am risu gândindu la poznele care facu florile, și am plecatu la Brustureni.

Costantin Negruzzi.

POESII.

IDEALUL MEU.

Des in anii de junie
Când pluteam din valu in valu
Intr'o dulce reverie,
Imi cream unu idealu.

Și o faț'asa frumoasă,
Përu de ăngeru, blondu, i dam,
C'o ochire mult duioasă
Dulce ilu impodobeam

Și-i dam celu mai dulce nume
De femee ce iubescu,
Și gândeam: „In astă lume
Voiu putè să te găsescu?“
. . . . .

Ănsè anii se strecoară
Linu mă suiu pe-al vieței dealu
Și din gându-mi, pierè, sboară
Alu meu dulce idealu;

Intr'o sară blând senină
Eu in drum te-am întâlnitu
Și imaginea-mi divină
Viu in gându mi-a revenitu.

Și o faț'asa frumoasă,
Përu de ăngeru, blondu, aveai,
C'o ochire mult duioasă,
Blând in jurul teu priveai.

Și aveai același nume
De femee, ce iubescu,

Și-am gânditu „In astă lume
In sîrșitu eu te găsescu!“

Ș'o vapaie de iubire
Vai in peptu-mi s'a aprinsu,
Și spre tine cu grăbire
Duios brațul am intînsu.

Și ți-am ăisu: Ah! vin la mine
Chipu de ăngeru adoratu,
Vino grabnic, căci de tine
Ani intregi eu am visatu!

Ănse tu făr'indurare
Priviși brațul meu intînsu,
Și c'o crudă nepasare
Rece'n lături l'ai impinsu,

Și mi-ai ăisu; „Ce-mi pasă mie
D'idealul ce-ai visatu
In nebuna ta junie“ . . .
Și d'in drumu te-ai departatu!
. . . . .

Și iar anii se strecoară,
Greu mă urcu pe-alu vieței dealu,
Dar din gându-mi numai sboară
Unu chipu dulce și fatalu.

JURĂMËNTUL.

Cum de mine, o copilă
Așă crud să-și facă risu,
Cu disprețu să me tracteze. . . . ,
Nu aceasta nu-i permisu.

E destulu! . . . Pre multe chinuri
Și dureri am suferitu,
De multu plănsu și de suspinuri
Sufletu-mi-e amăritu.

E destulu!... De acum 'nainte
Eu deplinu mă hotărescu
Nici o-dată s'o mai cautu,
Nici o-dată să-i vorbescu.

Ca să fiu mai siguru încă
C'oiu ține acestu cuvântu,
In secretu in mine insu-mi
Juru unu sacru jurământu.

Juru!... Vai mie!... Eat'o vine
Singulară intr'o alea,
Am să fugu.... Ce demonu negru
Duce pasul meu spre ea?

Am să mai cercu încă odată,
Poate astăzi m'a privi
Cu amoru și-a sale buze
Cu blândețe 'mi voru zimbl.

RESPUNSU.

„Astăzi, dragă, spune-mi mie
Tu ce-atăta eu iubescu
Vrei ca dulcea mea soție
Să visămu unu visu cerescu,
Spunemi, asta o vrei tu?“
Ea zimbindu, respunde: Nu!

„Cum, tu vrei ca in durere
Și etern muncitu de chinu
Viața mea să fie fiere,
Fiere amară și veninu,
Spune-mi asta-i voea ta?“
Ea zimbindu, respunde: Da!

„Nu! Nu este cu puțință,
La ce spui nu te gândești,
Asta nu-i a ta voință

Mult iubită, tu glumesci,
Nu-i așa, respunde-mi tu?“
Ansă ea zimbindu, tăcu.

SENINU ȘI FURTUNĂ.

Noaptea profundă
In ea cufundă
Pământul june reînfloritu,

Bolta senină
Blândă lumină
Varsă din sinul său auritu;

Și totul tace,
Divină pace
Peste natură domnesce linu,

Dar o fortună
Geme și tună
In al meu sufletu sdrobitu de chinu.

Ah! Nici o rază
Nu luminează
Noaptea profundă ce m'a coprinsu.

Inima-i ruptă
De lunga luptă
Ce amoru și ură crudu au încinsu.

I. Negruzzi.

DECLARAȚIUNE.

Redacțiunea „Convorbirilor Literare“ se crede datoră a declara, că foia sa nu este organul societății „Junimea“ din Iassi. Redactorul și mulți colaboratori ai ei facu parte din acea societate, însă nu ca atari, și lucrările lor publicate în „Convorbiri“ nu stau în legătură necesară cu dēnsa. Toate publicațiunile Societății Junimea poartă titlul de „edițiuni“ a le ei, titlul care lipsește la Convorbirile noastre, a căror cuprinsu privesce dar numai pe autorii subsemnați și pe Redacțiune.

Abonamentele la „Convorbiri Literare“

se potu face de acum înainte și în **București** la **librăria D-lui Socec & Comp.**, calea Mogoșoaie No. 7.

Administrațiunea.

ANUNCIU.

Se află de vëndare la librăria nouă și la O. Hildebrand în Iassi.

PROSPECTU

de toate schimbările așa numite flecționare
ale cuvintelor române de **P. Paicu.**

Prețul 1 leu.